

Comisia juridică, numiri și imunități

RAPORT **pe marginea audierilor** **Raportului de activitate al Consiliului Național pentru Asistență** **Juridică Garantată de Stat pentru anul 2023** **(nr. 443 din 20.02.2024)**

În scopul exercitării funcției de control parlamentar în temeiul atribuțiilor reglementate de art. 27 din Regulamentul Parlamentului și art. 12 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat, Comisia juridică, numiri și imunități a audiat Raportul de activitate al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru anul 2023 în cadrul ședinței din 13 martie 2024 și a fost adoptată decizia CJ-06 nr. 22.

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistență juridică garantată de stat, Consiliul Național aprobă raportul anual de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat și îl prezintă Ministerului Justiției, Guvernului și Parlamentului. Raportul anual de activitate al CNAJGS se publică pe pagina web oficială a Consiliului.¹

Prin scrisoarea nr. 33 din 20.02.2024 CNAJGS a prezentat Parlamentului Raportul de activitate pentru anul 2023.

În scopul asigurării transparenței decizionale, Raportul de activitate al CNAJGS a fost plasat și pe pagina web a Parlamentului la rubrica „Control Parlamentar”.²

Raportul anual de activitate pentru anul precedent a fost prezentat de Directorul executiv al CNAJGS dl Lilian DARII.

Principala misiune a CNAJGS și Oficiilor sale teritoriale este buna organizare a procesului de acordare a asistenței juridice garantată de stat (AJGS).

Potrivit Raportului de activitate al CNAJGS, activitatea Centrului a fost axată pe realizarea Planului de acțiuni pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, aprobat prin hotărârea CNAJGS nr. 2 din 23.02.2022.

Întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni

¹ https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/2338/1.1_Raportul_de_activitate_al_CNAJGS_2023_.pdf

² <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=4V6%2f6pnLEZA%3d&tabid=202&language=ro-RO>

pentru anul 2023 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023, CNAJGS a întreprins măsuri pentru realizarea următoarelor obiective strategice:

1. Buna guvernare în cadrul sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și asigurarea abordării prin prisma drepturilor omului;
2. Diversificarea spectrului de servicii și tehnologizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat;
3. Asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat.

În cadrul audierilor a fost comunicat că pe parcursul anului 2023, au fost înregistrate în total 59705 de cazuri de acordare a AJGS, ceea ce constituie cu 4427 cazuri mai puțin decât în anul 2022.

Din numărul total de 59705 cazuri, 44695 au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice calificate și 15 010 au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice primare. Prin urmare, ponderea asistenței juridice calificate este de 75% din întregul volum, iar asistenței juridice primare îi revine 25%.

În perioada de raportare din numărul total de 41134 de cazuri, asistența juridică calificată ordinară a fost acordată în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând tradițional cauzele penale cu o cotă de circa 80% din numărul total. Astfel, 32884 de cazuri au constituit cauze penale, 4340 cauze civile și 3910 cauze contravenționale.

Din numărul total de 44695 cazuri de acordare a asistenței juridice calificate, din perspectiva categoriilor de beneficiari de AJGS, au fost menționate în mod special următoarele:

- în 3561 cazuri a fost acordată asistența juridică de urgență (circa 8% din volumul total),
- în 7337 cazuri beneficiarii au fost au fost femei, (circa 16% din volumul total),
- în 2428 cazuri beneficiarii au fost au fost minori, (circa 5% din volumul total),
- în 1296 cazuri beneficiarii au fost persoane cu dizabilități, (circa 3% din volumul total),
- în 2642 cazuri au avut statut de victimă/parte vătămată a infracțiunii, (circa 6% din volumul total), dintre care 1690 victime ale violenței domestice și 144 victime ale traficului de ființe umane.

Ponderea beneficiarilor femei demonstrează o creștere continuă, ajungând la cota de 16% din numărul total de beneficiari de AJGS calificată, înregistrând o creștere semnificativă a numărului de cazuri în ultimii 5 ani. Prin urmare, 2023 este anul cu cel mai mare număr de cazuri de acordare a AJGS calificate beneficiarilor femei.

Iar, ponderea de circa 5% a beneficiarilor minori din numărul total de beneficiari de AJGS calificată rămâne a fi constantă în ultimii ani.

Din perspectiva acordării AJGS calificată în dependență sau indiferent de nivelul de venit al persoanei, continuă să prevaleze majoritar cazurile de

acordare a AJGS indiferent de nivelul de venit, având ponderea de circa 70% din volumul total de asistență juridică calificată acordată, acestea constituind cazuri de participare obligatorie a avocatului în procesul penal, contravențional, civil.

Pe de altă parte, este în continuă creștere numărul de refuzuri în acordarea AJGS, în anul 2023 fiind înregistrate 1700 de decizii de refuz în acordarea AJGS, adică cu 463 de cazuri mai mult decât în anul 2022. De menționat că, numărul de refuzuri a înregistrat un trend de creștere în ultimii ani, urmare a faptului că Oficiile teritoriale ale CNAJGS au obținut accesul la platformele guvernamentale de date cu privire la veniturile solicitantului, care sunt verificate și analizate în procesul de prelucrare a cererilor de acordare a AJGS.

Concomitent, în anul 2023, 15010 persoane au beneficiat de asistență juridică primară garantată de stat, ceea ce constituie cu 1238 cazuri mai mult, decât în anul 2022, fiind înregistrată o creștere de circa 9%, totodată fiind anul cu cel mai mare indicator din 2013, adică de la instituționalizarea acestui serviciu.

Tendința de creștere a volumului asistenței juridice primare este determinată de creșterea constantă a numărului de prestatori a acestui tip de serviciu de AJGS. Astfel, numărul de para-juriști comunitari a crescut, deși mai lent decât era planificat, de la 13 unități în anul 2013 la 82 de unități în anul 2023. Rețeaua națională de para-juriști constituie în continuare principala sursă de livrare a asistenței juridice primare în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale Oficiilor teritoriale. Prin urmare, în 12107 cazuri, adică 81% din volumul total, asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în 2903 cazuri, adică 19% de către avocații publici.

Din perspectiva prestatorilor de servicii de AJGS, asistența juridică calificată continuă să fie acordată doar de către avocații licențiați. Asistența juridică primară este acordată de către rețeaua de para-juriști comunitari în localitățile în care locuiesc și cele învecinate și de către avocații publici în cadrul celor patru Oficii teritoriale ale CNAJGS din Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat. Astfel, pentru acordarea asistenței juridice calificate au fost implicați 523 avocați care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

- 13 avocați publici;
- 47 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor;
- 19 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate pe cauze de azil;
- 10 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități intelectuale și psiho-sociale;
- 20 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență

juridică acordată, de circa 56%, tradițional a fost înregistrată la Oficiul Teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

Cu referire la buget, pentru finanțarea sistemului de asistență juridică garantată de stat pentru anul 2023, pentru CNAJGS și celor 4 Oficii ale sale teritoriale, a fost alocată suma de 81913,3 mii lei. Astfel, conform raportului privind implementarea strategiei de cheltuieli în anul 2023 a fost executată suma de 81699,5 mii lei.

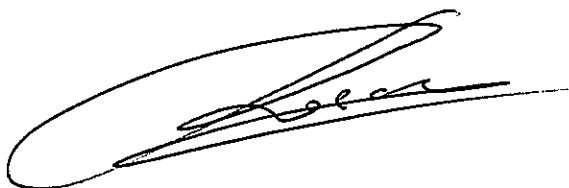
În cadrul ședinței a fost remarcat, din bugetul total, 70263,7 mii lei, ceea ce constituie circa 86%, au fost executate pentru remunerarea avocaților care acordă AGJS calificată, iar suma de 4011,5 mii lei, ceea ce constituie circa 5%, a fost executată pentru remunerarea para-juriștilor, astfel încât 91% din buget au fost executate pentru remunerarea prestatorilor de servicii, iar 9% din buget, adică 7424,3 mii lei, fiind executate în vederea administrării sistemului, inclusiv cheltuielile de personal, echipament, consumabile, servicii comunale etc.

Tendința din ultimii 5 ani de majorare a bugetului destinat sistemului de AJGS este una evidentă. În mod special a crescut bugetul destinat remunerării avocaților pentru serviciile de AJGS calificată, urmare a majorării cu 150% a cuantumului unității convenționale, în baza căreia se calculează remunerația și a majorării cu 150% a remunerației fixe lunare achitate avocaților publici. Este de menționat faptul că în anul 2023 a crescut considerabil bugetul destinat remunerației para-juriștilor. Dacă în anul 2022 în acest sens au fost executate 1491,77 mii lei, atunci în 2023 au fost executate 4011,5 mii lei. Această majorare se datorează faptului că, începând cu 1 februarie 2023 remunerația fixă lunară a para-juriștilor s-a majorat cu 150%, iar nr. de unități de para-juriști a ajuns la 82.

Această tendință reflectă cel mai bine dinamica pozitivă a sistemului de AJGS în cei 15 ani ai săi de activitate, deoarece demonstrează că, AJGS a devenit mult mai diversă și mult mai accesibilă pentru populație în Republica Moldova, crescând totodată și contribuția statului.

Întru asigurarea administrării sistemului de AJGS, pe parcursul anului 2023, CNAJGS s-a întrunit în 5 ședințe ordinare și 1 extraordinară, adoptând 30 hotărâri.

Ca urmare a audierilor, a fost elaborat proiectul de hotărâre a Parlamentului cu privire la Raportul de activitate al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru anul 2023 și propune de a fi examinat și adoptat în ședința plenară a Parlamentului.

Veronica ROȘCA,
Președintele Comisiei